Socialförvaltningen
Annicka Pantzar
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Riktlinjer för hygien

Basala hygienrutiner utgår ifrån Socialstyrelsens föreskrift Basal hygien i vård och omsorg (SOSFS 2015:10)
Basala hygienrutiner är den viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning i vårdarbete. Basala hygienrutiner skall alltid tillämpas där vård och omsorg bedrivs, oavsett om det finns en känd smitta eller ej. Basala hygienrutiner tillämpas alltid i det personnära/ vårdtagarnära omvårdnadsarbetet.

Finns att läsa.
https://vardgivarguiden.se/globalassets/kunskapsstod/vardhygien/hygienrad/sarskilda-boendeformer.pdf

Utrustning för basala hygienrutiner skall finnas i varje hygienutrymme. Om detta inte är möjligt ex. vid demensboende rekommenderas låsbart hygienskåp i hygienutrymmet.

Förutsättningar för att kunna utföra basala hygienrutiner är att:

- huden är hel,
- naglarna är korta och att inte konstgjorda naglar eller nagellack används,
- ringar, armband och armbandsur inte används,
- örhängen och andra smycken inte hänger ner i arbetsfältet,
- långt hår och skägg fästs upp,
- huvudduk fästs upp och tvättas dagligen,
- handkräm används i samband med raster och efter arbetspassets slut.

För att kunna följa basala hygienrutiner ska nedan produkter användas/finnas: arbetskläder, handtvätt, handdesinfektion, handskar, skyddskläder, stänkskydd och andningsskydd.

Arbetskläder

- Ska vara kortärmade i det vårdtagarnära omvårdnadsarbetet.
- Används endast på arbetsplatsen.
- Byts dagligen samt då de blivit våta eller synligt förorenade.
- Tvätt ska ske vid minst 60ºC. Arbetsgivaren ansvarar för tvätt av arbetsdräkten samt upprättande av tvätt-hanteringsrutiner.
- Förvara inte rena arbetskläder tillsammans med smutsiga arbetskläder eller privata kläder.
- Privata kläder ska inte användas, undantaget underkläder, kortärmad t-shirt och strumpor.

Handdesinfektion

- Desinfektera händer och underarmar före rent arbete samt före och efter alla vård- och omvårdnadsinsatser, även om du skall använda handskar.
- Använd alkoholbaserat handdesinfektionsmedel, kupa handen och fyll den rikligt (2-4 ml). Fördela medlet överallt på händerna genom att gnida in det i handflatorna, på handryggarna, fingertopparna, runt alla fingrar, tumgrepp oh handlederna ca 15 cm upp på underarmarna. Fortsätt att gnida händerna mot varandra tills alkoholen har dunstat och huden åter känns torr. Full effekt har då uppnåtts.
- Handdesinfektionsmedlet innehåller en återfettande komponent som gör att huden inte torkar ut.

Handtvätt

- Tvätta händerna med flytande tvål och vatten när de är så smutsiga att det syns eller känns och torka ordentligt torrt med pappershandduk/tork. Desinfektera sedan händerna.
- Vid kontakt med vårdtagare med symtom på kräkning eller diarré ska händerna tvättas före handdesinfektion, eftersom effekten av alkohol mot calici- och rotavirus samt Clostridium difficile är begränsad.

Handskar

- Använd alltid handskar vid kontakt med blod, urin, avföring, kräkning, sekret samt vid orent arbete.
- Skyddshandskar är för engångsbruk och ska aldrig desinfekteras eller återanvändas utan kastas direkt efter användning.
- Berör inte omväxlande smutsigt och rent, även om du har handskar på händerna. Tänk på att handskar blir förorenade utanpå och då sprider smitta på samma sätt som händer utan handskar.
- Byt handskar mellan olika vårdmoment, även hos samma vårdtagare.
- Desinfektera alltid händerna före och efter handskanvändning.
- Val av handskar**:** Handsken ska ha rätt storlek för att passa din hand. Plasthandskar kan användas för korta, torra arbetsmoment. Undersökningshandskar t ex av vinyl rekommenderas vid: direktkontakt med blod, blodprovstagning, injektioner, såromläggning, hjälp med nedre toalett, byte av blöjor, byte av urinuppsamlingspåse, sugning av luftvägar.

Skyddskläder

- Skyddar mot förorening, och därigenom minskas risken för att smittämnen förs vidare.
- Plastförkläde/skyddsrock avsett för engångsbruk, som dessutom tål väta, är i regel förstahandsvalet.
- Plastförkläde eller skyddsrock skall användas i omvårdnadsarbetet vid direktkontakt med vårdtagaren eller dennes säng samt vid hantering av smutsiga föremål. Exempel på detta kan vara personlig omvårdnad, bäddning, byte av blöjor, byte av urinuppsamlingspåse, sugning av luftvägar, hantering av smutstvätt, hantering av avfall.

- Plastförklädet/skyddsrock slängs efter användning.
- byt skyddskläder mellan olika vård- och omsorgsmoment, även hos samma patient.

Stänkskydd

- Vid arbete som medför risk för stänk mot ansiktet använd heltäckande visir, munskydd med visir alt. munskydd med skyddsglasögon (munskydd ska hålla klass IR eller II R).

Andningsskydd

- Använd andningsskydd FFP3 vid nära vård vid misstanke eller verifierad smitta, särskilt smittsamma patienter som ex smittsam lungtuberkulos.

Vid misstänkt virus/ smitta/ spridning; gå in på nedan länk och ta del av senaste handlingsplanen för respektive område;

https://vardgivarguiden.se/kunskapsstod/smittskydd/sjukdomar/handlingsprogram/?#page=1